

REDACTIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30
Scrisorile nefrancoase nu
se primesc. Manuscrisurile
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și z
zămătorele Birourii de anunțuri:
în Viena: M. Dokes Nachf.
Max. Augenthaler & Emmerich Leoner
Nährlich Schalek. Rudolf Mosso.
A. Oppelka Nachf. Anton Oppelk.
în Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Etstein Bernat. în Ham-
burg: Maroy & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
ră garmond pe o coloană 5 or.
— Publicări mai dese împă-
lăcitură și învoială
RECLAME pe pagina a 8-a o
seră 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA” iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se primumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
Cu dăruț în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. sau 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 231.

Brașov, Miercuri 18 (31) Octombrie.

1900.

Un nou neajuns al școlilor noastre.

(S) Guvernul unguresc ne face școli, pe cari noi Românii nu le putem folosi. Nu le putem folosi din simpla cauză, că nu se învață în ele în limba ce o pricep copiii noștri, adică în limba lor maternă, deși legea de naționalitate dela 1868 dispune apriat această.

Se calcă dér legea în mod flagrant, ridicându-se prin ținuturile locuite de Români școle, cari n'au ca limbă de propunere limba română. Școlile acestea impuse astfel cu forța și în contra legii, se numesc școle de stat, dér de fapt nu sunt de stat, căci atunci ar trebui să fiă alcătuite astfel, ca și noi să le putem folosi, ca unii ce facem parte integrantă din stat, ci sunt în realitate școli ale guvernului.

La aceste școli guverniale se plătesc din banii noștri de contribuția multime de învățători și învățătoare. Și se plătesc cu mult mai bine, decât învățătorii și învățătoarele noastre confesionale. Și acesta își are scopul său, că adică creându-se corpului didactic dela școlile de stat o stare materială neasemnat mai bună, decât a învățătorilor noștri, să-i îndemne și seducă pe acești din urmă a părăsi școlile noastre confesionale-naționale și a le lăsa astfel cu totul părăginite.

Școlile unguresci ridicate de guvern sunt dér școle de concurență, de luptă, și au de scop nu de-a deștepta și învăța poporul, căci atunci s'ar propune într'o limbă înțelesă de el, ci de-a stinge și a nimici cu încetul școlile nemaghiare. Din cauza această guvernul nu le ridică prin localitățile, unde nu este nici un fel de școlă, ci mai mult în acele localități, unde sunt școli bune, dér nemaghiare.

La acestea se mai adauge, că inspecțiunea, ce se exercită din partea guvernului asupra învățământului, se află în mâna unor oameni, dintre cari cei mai mulți n'au nici ideie de învățământul popular. De abia se află ici colo câte unul, care se pricepe limbile de propunere ale școlilor de sub inspecțiunea sa. Inspectorii regesci de școle de naționalitate nemaghiară abia se va mai găsi aji vr'unul. Acești inspectorii, nepricépând nimic din ce se propune în școlile nemaghiare, necăjesc amar pe învățători cu propunerea limbei maghiare și pretind dela ei să facă și imposibilul posibil, în ce privesc instruirea în limba maghiară a elevilor lor.

La nenumăratele necazuri și greutăți, ce s'au creat și se creează astfel școlilor noastre de adversarii lor, se adauge de un timp încoco un rău foarte periculos.

Învățătorii noștri confesionali se îmbulzesc la pensuni. Aceste pensuni, după ce din nebagare de seamă a consistoriilor noastre diecesane nu s'au înființat la timpul său fonduri de pensune confesionale pentru școlile populare, se dau de cătră stat în schimbul contribuțiilor anuale, ce

se detrag tot de cătră stat din lefurile învățătorilor. Și nu-i mirare, că învățătorii se îmbulzesc la pensuni, primesc aproape cât aveau în activitate și nu trebuie să colinde după plată pe la curatorii bisericesci și solgăbirii, ci o capătă gata în mână; apoi, după ce sunt pensionați, își ved de trebile lor private și nu sunt legați de lucru greu al școlei.

Până aci ar merge cum ar mai merge; dér e rău că, trecând în pensune așa numiții cantor-docenți, își țin postul de cântăreți. Dér și mai rău este, că consistoriile încuviințază așa ceva. Învățătorii noștri sunt în raport rău plătiți. În cele mai multe comune numai unind postul de învățător cu cel de cantor, le ese plata minimală prescrișă de lege; și altfel sunt destul de necăjiți. Păstrându-și acum învățătorul pensionat cantoria, învățătorul nou n'are din ce trăi, astfel se devalvăză chiar și stațiunile cele mai bune învățătoresci și ajung pe mâna unor învățători provisorii, necalificați, sau pribegi din diferite cause, cari apoi strică și ce a lăsat după sine învățătorul calificat.

Nu mai vorbim de agitațiile și frecările câte se nasc în comunele bisericesci din cauză, că învățătorul pensionat vrea să-și păstreze postul de cantor și nu vrea să-l lase noului învățător. Este neapărat de lipsă, ca guvernele diecesane să vină cu urgență în ajutorul școlilor noastre, amenințate în existența lor prin acest mare neajuns, dispunând odată pentru tot-deuna, că posturile de cantor-docenți nu se pot separa și că învățătorul pensionat are să renunțe la cantorat, unde acesta a fost și este împreunat cu dascălia. Mai este apoi de lipsă — și acesta mai ales în diecesa Gherlei, unde multe se dispun, dér puține se execută — a se lua toate măsurile pentru a se susține această dispozițiune și a se controla cu rigore executarea ei.

Din Bucovina.

Adunări de alegători.

Mișcarea electorală a partidului popular național din Bucovina continuă tot cu mai mare stăruință și însuflețire. D-l Dr. G. Popovici, candidatul acestui partid pentru Curia a cincea, a convocat mai multe adunări de alegători.

Prima adunare s'a ținut la 21 Oct. n. în Dorna, unde s'au adunat un număr mare de munteni pentru a auzi darea de seamă a fruntașului român. Erau adunați ca la 400 de Români. În darea sa de seamă Dr. Popovici a arătat cele ce a lucrat până acum în sfatul țării și a istorisit din fir în păr cum stau trebile Românilor bucovineni la împărăție. D-sa a vorbit apoi despre partidul popular dîcînd: „Vremile de cumpănă prin cari trecem, au făcut, ca o asemenea închegare politică să fie de lipsă. Trebuie să chemăm poporul, ca să sară și el la luptă, căci prea ne gătuesc din toate părțile.”

Altă adunare s'a ținut în Câmpulung la 22 Oct. n. În adunarea această d-l Dr. G. Popovici a arătat, care este programul partidului popular național. Etă, ce a dîs d-sa:

„Noi suntem, cum au fost strămoșii noștri, otele împăratului. Suntem bunii austriaci, dér suntem și bunii Români Noi cerem pentru țera noastră întocmiri deosebite de Galiția. Nici cu județul, nici cu finanțele, nici cu căile ferate nu voim să avem amestec la Lemberg. În partea bisericescă cerem să nu stăm mai rău ca Lipovenii și Jidani, cari nu primesc ca noi căpeteniile lor bisericesci fără voia lor. Noi cerem drepturile, ce se cuvin nației române în țera ei băstinașă, dér nu ne atingem de drepturile și nația altora. Nu e adevărat, când dîc contrarii noștri, că noi Românii nu ținem prietenia cu nimeni. Dér cine ține cu noi? Am ține bucuroși cu Nemții, cari locuesc cu noi împreună în această țera, și cari vor avé aici la urma urmelor aceeași sorte cu noi. Dér ce ne vom uni noi, aceste două nații, vom fi tari și ne vom apăra de Ruși. De nu, vom peri fiă-care cu un frate răslet. De ce nu vin ei să ne dea mâna frătească? Să soie, că nu pot avé pretinți mai bun, decât noi. Dér să ne fie și ei cu credință și priință și deoa ne doresc pe noi, să le fie sfinte și drepturile noastre.”

Vorbi apoi despre pactul, pe care l'au încheiat o semă de deputați cu presedintele țării, condamnându-l.

În 23, 24 și 25 Octombrie au fost asemenea adunări în Homor, Solca și Suceva. Tote au eșit peste așteptare bine, participând alegătorii în număr mare.

Clubul bucovinean.

„Neue Freie Presse” publică despre Bucovina un articol scris de o persoană distinsă din Cernăuți.

În Bucovina — dîce acest articol — se dezvoltă o agitație vie pentru ideia, că în parlamentul viitor toți deputații acestei țări ar trebui să se stringă la oală, într'un club: „clubul bucovinean”. Ca motiv al acestei uniri se indică posibilitatea mai ușoară în progresarea intereselor țării. Fia-care cunosător imparțial al stărilor trebuie să recunoască imediat în acel proiect o minciună politică în dosul căreia se ascunde planul onora, de a trage profituri. Viitorii deputați vor fi români — paolnici și intransigenți ruteni — nici măcar antipolonesi, germani, antisemiți, jidani, greco-ortodocși, catolici, democrați și persoane — cum am dîce — denumite din partea guvernului. Astfel de elemente eterogene nu pot fi copulate în mod onest, prin un principiu la o fusiune permanentă.

De sigur interesul țării nu este un astfel de principiu, căci nu există un interes al țării care să se interpreteze într'un fel, și ceea-ce unul ar crede după naționalitate, chemare și religie, că ar aduce țării folos, altul o ține în detrimentul ei. Nu există de loc o cestiune economică, care n'ar fi o cestiune politică, națională, socială, o cestiune a intereselor divergente provinciale sau locale. Așa, de pildă, liniile ferate bosniace sunt o afacere economică nu însă fără a deveni un obiect de certă între „Cis” și „Trans”. Industria și progresul economic în țările Alpiilor se prefac în cestiuni de clericalism și așa m. d.

Și toate cestiunile naționale sunt în fond economice și nici o țință economică nu este pentru toate națiunile de egală valoare. Deol și pretextatul plan de a ameliora situațiunea economică nu va șterge diferendele de partid fundamentale, care reprezintă în sine valori materiale. Tot-deuna va fi necesar pentru fiă-care cas de a căuta un compromis de interese cu chiu și vai constant; dér o cale generală, sigură nu este dată prin parola „propagării intereselor”. Căci în consecință viitorul parlament ar pute să se constituie simplamente ca club austriac. Cum dér, acel club bucovinean să lase membrilor săi pentru fiă-care cas mână liberă?

Pentru-ce scop este el atunci? Este acum de tot clar, la ce să servescă. El să fie o putere de forță pentru unii deputați egoiști, cari prin poziția lor speră o șefie

în club, pe care predându-l în mâinile guvernului ar pute să-și vadă de interesele lor, nu fără de a răsplăti pe fideliilor lor.

Cluburile ușurază natural guvernului acțiunile sale. Deja fondarea unui așa club ar însemna în Bucovina răsplata de mulțămă față de candidații ei protejați. Nici un prevădător nu va fi à tout prix” contra guvernului. Cel ce însă, fără ca cineva să cunoscă deja de acum tendințele guvernului i-se va pune numai din recunoștință la dispoziția și voesce să-i construiesc un stegușor necondiționat supus, „acela nu merită încrederea alegătorilor.”

Dér așa vorbesce și fôia germană din Viena, ce să dîcă atunci opiniunea publică română din Bucovina despre acei Români „pactiști”, cari aderază ideia unui astfel de club bucovinean?

Declarațiile lui Bülow.

Noul cancelar german de Bülow a declarat, în ultima ședință a consiliului federal, că toate eforturile sale vor tinde pentru menținerea bunei înțelegeri între guvernele statelor federale. El va răspunde astfel dorinței împăratului, care este convins, că țaria imperiului este întemeiată pe cooperarea unanimă a tuturor acestor state. Reprezentanții tuturor statelor federale au esprimat încrederea lor în contele de Bülow.

Lupta economică între Ungaria și Austria.

Un „bărbat de stat” ungar avînd o convorbire c'un redactor dela „Budapesti Hirnap” a declarat acestuia următoarele:

— Aveam noi un gând, care nu trebuia bagatelizat: *gîndul parității economice*. În serviciul acesteia am nisuit să punem alături de Viena cea bogată o Budapeșta bogată. Până la 1894 s'a și adunat mult capital în Budapeșta. De atunci însă nu mai putem vorbi, decât despre pierdere de capital. Dela 1894, după calculul minimal, Budapeșta a devenit mai săracă cu patruzeci milioane florini. Stăm departe de paritatea economică, tocmai atunci când Austria se îmbogățesce în mod frapant. În Austria se înavușesce fiă-care factor economic, afară de bursianii. Boemia s'a înavușit așa de tare, încât a putut plasa milioane în bani gata la Berlin cu 6%.

Față cu acesta, — continuă „bărbatul de stat” — stă *sărăcirea noastră înspăimîntătoare*. Statul e silit să dea o parte însemnată din venitele sale ca interese în Austria. Noi n'avem decât un institut mare de bani.... Pământul maghiar nu produce, decât pentru Austria. Cine ar pute să-mi arate în Ungaria acționari de-ai băncei austro-ungare? Dér acțiunile căilor noastre ferate cui aduc venite? Noi nu putem să ne încredem, decât în ploile din luna Maiu. Ce însemnă însă a atârna dela aceea: déră va fi să nu bună recoltă?... În urma urcării prețurilor numai la importul mărfurilor țesute, avem o pierdere anuală de 70 milioane fl.

Plângeri de felul acesta cetim dîlno în presa maghiară. În cazul de față pareni-se, că fôia din cestiune le relevă din nou mai mult pentru a motiva votul de dănuță al „capitalei ungare”, care într'o adunare bine populată s'a pronunțat pentru introducerea tarifului vamal autonom.

În amintita adunare nouă din deoe părți a membrilor a votat pentru independența economică a Ungariei și presa maghiară de toate nuanțele pune mare greu-

tate pe deciziunea acésta. Cuvântul de ordine a fost și aici, oă Austria s'arcesce Ungaria, oă tariful vamal de ađi protegiând industria și comerțul austriac, interesele economice maghiare sunt cu totul strimtorate.

Sunt diare maghiare, cari vöd în votul capitalei ungare reformarea fundamentală a Ungariei în privința economică. Așa, dic ele, emigrarea va înceta; fabricile existente vor afla aici o piață bogată; va crește importul de stat; creditului ungar i-se va deschide capitalul eftin străin și Ungaria nu va fi tributara unei visterii străine. Mai mult: fabricatelor indigene prisositoare li-se va deschide piață în Orient și Dunărea va fi o ramură a Mării negre, care se va estinde până la Budapesta și capitala ungară va deveni o puternică metropolă a Orientului, luând dela Constantinopol rolul istoric al comerțului universal.

Nicolae Bartha, care scrie toate aceste în fôia sa „Magyarország“ vede de acum înainte viitorul strălucit al națiunii maghiare „Ne vom deștepta la o nouă viață — esclamă el — în aurora noului veac. Vom recăștiga speranțele pierdute. Töte mădularele națiunii vor fi pătrunse de încrederea proprie. Puterea noastră se va înmulți; aripi vor căpăta töte dorințele juste. Peste două vécuri de om 20 de milioane cetățeni maghiari vor sêrbători cu grațitudine ziua de 24 Octomvrie (când s'a ținut adecă numita adunare) ca prima rađă a liberării naționale“.

Și etă, ce mai vede Bartha: Stradele și piețele Vienei vor fi acoperite cu iarbă(!); va fi și Viena asta un oraș interesant ca Venetia și ca alte oimtere mari, din care viața a dispărut, și pe uia din lespețile ei va fi gravat numele lui Lueger și al tuturor acelora, cari prin ură neînfrănată au făcut imposibilă alianța economică între Ungaria și Austria și au silit moralmente Budapesta, să ia în mâna ei drapelul independenței economice maghiare.

Töte sunt bune și frumoșe, dër până să tréca „cele două vécuri de om“ de care vorbeșce Bartha, ce se va întâmpla? Și scris este în stele, ca într'o bună dimineță să nu se zădărniceșcă visul auriu al șovinștilor despre o „metropolă a Orientului“, care să ia Constantinopolului rolul istoric al comerțului universal?

Din töte reiese evident, că lupta economică între cele două state dualiste începe să se dea cu înverșunare tot mai îngrijitoare. Pressa austriacă a început deja să se ocupe și ea serios cu planurile celor din Budapesta și sunt diare mari și influente, care vöd în lupta acésta o lovitură strașnică, dela care numai un pas mai este până la separațiunea politică.

Din România.

A. S. R. Princoipesa Maria, care a fost ăilele aceste să viziteze istorica mănăstire Curtea-de-Argeș însoțită de princoipele Carol și de Princoipesa de Ratiber, s'a înapoi aseră în Capitală.

După scirile, primite la ministerul de domenii dela prefectii de județe, starea semănăturilor de tōmnă și mai cu sémă a rapiței s'a îndreptat mult în urma ploilor căcute.

Ministerul instrucțiunii a aprobat ca direcția institutului Notre Dame de Sion, din Galați, să înființeze o secțiune pentru băieți, în aceleași condițiuni ca și aceea pentru fete.

Consiliul facultății de medicină din Iași a ales decan al facultății pe d-l Dr. L. Russ și membru în senatul universitar pe d-l Dr. G. Bogdan.

Inaugurarea noiei linii telefonice Bucuresci-Sofia (care este terminată pe teritoriul român) și a cablului sub fluvial dintre Giurgiu și Rusciuk se va face îndată ce Sobrania bulgară va ratifica convențiunea intervenită între România și Bulgaria.

În ziua de 15 Octomvrie se întrunesc în sesiune ordinară töte consiliile județene din țără.

Lucrările, ce se fac la Bragadiru pentru aducerea apei subterane în Bucuresci sunt înaintate mult și se activează terminarea lor. În primele ăile ale lunii Noemvrie, Capitala va fi alimentată din primul grup de puturi cu un debit de circa 15.000 m. c. Din al doilea grup Capitala fi alimentată la sfîrșitul lunii Noemvrie.

Cetim în „La Romania“: Decisiunea guvernului cu privire la biletele de liberă petrecere pentru streinii stabiliți în România, a dat nascere, în aplicațiunea sa, unei cestiuni foarte delicate. Era vorba de a se sci, care e situațiunea persônelor stabilite de multă vreme în țără, sêu a celor născuți în România din părinți streini, și care erau obținut încă naturalizarea. Aceste persône trebuie să fie considerate ce străini sêu ca supuși români?

Consiliul de miniștri sesizat de acésta cestiune, a dat soluția următoare:

„Persônene, cari au drept la naturalizare și n'au obținut-o încă, vor trebui să facă o cerere ministerului de justiție pentru naturalizare. Ministrul le va elibera un certificat, prin care se constată depunerea acestor acte și acest certificat le va permite de a fi considerați ca supuși români.“

Ca în vremurile cele bune, se mai găsesc și astăzi căutători de comori.

Eftimie Ionescu din capitală (Calea Dudescl, 127), după indicațiunile unei mătuși a sa, care și dënza scia lucrul de multă vreme dela un necunoscut, s'a apucat să caute pe proprietatea sa o comoră, „un cazan cu aur“, îngropat de dect de ani, pe oând pe acolo era pădure, de-un fost haiduc.

Tötă mahalaua este în picioare, urmărind săpăturile fericitului domn Ionescu.

Nu mai puțin poliția a luat töte măsurile pentru menținerea ordinii prin partea loului.

Francia și Anglia.

Fôia germană „Kölnische Zeitung“, organ inspirat de contele de Bülow, a publicat ăilele aceste la loc de frunte un articol, care a produs pretutindeni senzația.

Diarul din Colonia stărue asupra poziției, ce o ocupă Francia și Anglia în marea Mediterană și dice, că călătoria comună a ministrilor francesi la Biserta cu scop de a vedé lucrările noului port și peste tot petrecerea lor în insula Corsica, nu pöte fi trecută cu vederea. În amëndouă aceste puncte nu este vorba numai de construcțiunii nouë strategice, ci de lucruri politice mult mai importante, cari stau în cea mai strînsă legătură cu încheierea lucrărilor.

„Kölnische Zeitung“ reamintesc apoi încordarea dintre Francia și Anglia în cestiunea Fașoda. Dēcă până acum, dice, ostilitățile pe față au putut fi împiedecate, acésta trebuie să se reducă numai la împrejurarea, că Francia era mai înainte nesuficient pregătită pentru o luptă pe mare. Acum însă Englesii sunt înfrânți bineșor prin luptele din Africa și acest timp Francia pöte să-l folosescă destul de bine. Înaintarea trupelor francesi în Sahara și atitudinea, ce o ia Francia în Marocco, pot fi considerate ca aparițiuni foarte îngrijitoare.

Vorba fiind și de Marocco, trebuie se spunem, că acesta este de ani de ăile un punct negru pe orizontul politic. Atât Francia, cât și Italia rămnesc la acest teritoriu, care ocupat de una din aceste puteri, i-ar garanta dominațiunea pe țărmurii nordici ai Africeii.

Cestiunea Marocului a devenit erăși actuală și înafară de Italia mai este interesată în acest punct și Anglia și Spania. „Tribuna“ din Roma alarmează lumea prin publicarea unei converbiri, ce a avut-o un corespondent al sêu în San Sebastian c'un bărbat de stat spaniol. Acesta a declarat, că Francia și Rusia au convenit, ca cea dintăiu să sprijinescă pe cea din urmă în China, în schimb însă Rusia să dea mână de ajutor Francei de a-și mări posesiunile ei în marea Mediterană. Acésta ar consta dintr'o acțiune bine calculată contra Marocului, a căru ocupare s'ar puté executa ușor à la Tunis acum când puterile își au concentrate privirea și interesul în Asia orientală. În temerile lui, sultanul din Ma-

occo s'a adresat la Anglia, apoi la Spania și Italia cerënd ajutor.

Din Bulgaria.

Precum am semnalat deja, sesiunea ordinară a Sobraniei a fost deschisă eri printr'un discours al Tronului, în care Prințul a ăis, că ordinea și liniștea, care domnesc pretutindeni în țără, dovedesc, că cetățenii bulgari recunosc primejdia, ce se nasce pentru națiune și pentru stat din disordine și nerespectarea legilor.

El a constatat, că Bulgaria se află în relațiuni leale și amicale cu imperiul suzeran și cu Rusia liberatoare, precum și cu statele cele mari și cu vecinii.

El a reamintit conflictul, care a avut loc, acum în urmă, între Bulgaria și România conflict, care grația prudenței poporului bulgar și atitudinii leale a guvernului sêu, pare a fi pe punctul de a se aplană în curënd.

Prințul face să reiasă, în discoursul sêu, bunăvoința arătată de Sultan, cu ocazia jubileului, membrilor misiunii bulgare. El adaogă, că mulțumită sforțărilor guvernului, tîndend să întăreșcă relațiunile cu Turcia, Sultanul a binevoit să dea Bulgăriei o dovadă de înalta sa bunăvoință, promulgând o iradea pentru încheierea unui tratat de comerț între cele două state.

Eliberarea lui Ciolacoff și presa străină.

Đarele din Viena relevă cu indignare eliberarea pe căuțiune, din închisóre, a lui Ciolacoff, atentatorul Românului Crađja din ordinul guvernului bulgar.

Acésta nu dovedescce alta, dic ele, decăt vedita complicitate a guvernului bulgar în crimele comitetului macedo-bulgar.

Điarele din Viena înregistrează cu o vedită indignare un alt verdict dat de jurății din Sofia în procesul învătătorului Șumanoff, care a ucis cu pumnalul pe macedoneanul Kaceff, bănuat ca spion ture.

Crima a fost săvîșită în stația bulgară Zaribrod și în fața pasagerilor trenului Viena-Constantinopol, care tocmai se oprise.

Deși Șumanoff și-a mărturisit faptul, totuși jurății din Sofia l'au achitat.

„Neues Wiener Tageblatt“ dice, că sentința de achitare a lui Șumanoff va îndispune rău România, căci ea indică, ce rezultat pöte avé eventuaa trimitere înaintea justiției bulgăresci a bandiților implicați în comptururile din România, cari se găsesce pe teritoriul bulgar.

„Impărăția Bulgarilor“

Un diar grecesc din Larisa scrie următoarele:

„De câte-va ăile s'a răspândit printre Bulgării din Macedonia o proclamația nouă, însoțită de harta viitorului imperiu bulgăresc.“

„Pe lângă aceste hărți și proclamații, o mulțime de emisari ai comitetului din Sofia cutreeră ăatele din Macedonia, propovăduind nu numai libertatea Bulgarilor din Macedonia dër, ce este mai important, înființarea unei împărății bulgăresci, cuprîndend Macedonia, Epîrul, Uvracia, Thessalia, Dobrogea și cea mai mare parte din România!“

„Fapta acésta, în sine, nu pöte avé nici o importanță, pentru-că pretensiunile făcării nu pot fi limitate de nimeni, odată ce se dovedescce, că sunt isvorite din capete bulgăresci, dër ceea-ce ne surprinde mai mult, este îndrăsnéla cu care acești mercenari din Sofia își desvöldă aspirațiunile și tendințele, ce au asupra unor țări ocupate de alte naționalități mai în drept de a se plînge de actuala situație, decăt Bulgaria.“

„Și dēcă îndemnul și înurajarea acestor ômeni am sci că nu emană dela politicieni din Sofia, încă nu ne-am mira dër pretensiunile lor merg și mai departe, se ating de dealuri mari de prăpăști, eri nu pot trece decăt prin muntea acelor nenorociți intervați în ospiciurile de nebuni; cuprînd în împărăția lor și o parte din România, ce și cum acésta țără ar fi un câmp fără stăpân. Ôre cred Bulgării, că o să li-se tréca obrăznicieile nepe-tepsite în tot deuna; România a fost indulgență cu zarzavagi lui Sarzloff numai pentru-că s'a supus dorinței Europei civilizate, de a evita conflagrațiuni în timpuri atât de anormale, că-l alt-fel ar fi avut ocașiă vecinii noștri să simță prin fapte, cât pretănescce pedepsă românescă.“

SCIRILE ăILEI.

— 17 30) Octomvrie.

Mișcarea în corpul diplomatic român. „Epooca“ scrie, că în corpul diplomatic român i-se va face încurënd, următoarea mișcare: În locul d-lui Balăceanu, ministrul plenipotențiar dela Londra, care și-a regulat drepturile la pensiune, va trece d-l Rossetti-Solescu dela Petersburg; în locul d-lui Rosetti-Solescu va trece la Petersburg d-l A. Catargi dela Roma, ér aci va fi trimis ca ministru plenipotențiar d-l N. Fleva, fostul ministru al domeniilor.

Opt episcopate nouë! Fițiuca ungurescă „Esti Ujság“ din Budapesta, din incidentul, că biserica română gr. or. a hotărît să înființeze trei episcopii nouë, a născocit ăilele aceste scirea, că și catolici vor înființa opt episcopii, anume în orașele Pojun, Sântăta mare, Szegzard, Măoău, Cluși și Buda pentru romano-catolic, ér în Maramureș și Făgăraș (sic!) pentru greco-catolic. Cei mai mult, făcuse fițiuca ungurescă și proiectul, cum și din ce fonduri au să se înființeze cele opt episcopii. Mai ridicul e, că celelalte foi unguresci au luat de baui buui născocirea fițiucei budapestane și au reproduc'o cu multă serioșitate. Fôia catolică „Alkotmány“ își face ris de născocirile, cu cari foile unguresci caută să zăpăcescă pe cetitorii lor.

Emigrările au luat anul trecut un caracter foarte îngrijitor, deși ele nu ating cifra ce de sigur vor atinge-o emigrările din anul curent. La locul prim stau Slovacii cu 43%, apoi vin Maghiarii cu 24%, Românii cu 13%, Ruteni cu 11%. Sporul natural anual al Slovacilor a fost anul trecut de 26,000, după statistică însă au emigrat 14,000. Emigrarea a fost mai simțită în partea dreptă a Tisei, apoi în Ardeal, mai puțin simțită în ținutul dintre Dunăre și Tisa. Din comitatele Abauj-Torna, Scapus și Șaroș numărul emigranților este mai mare, decăt al născuților, așa că în acele comitate populațiunea scade. În comitatele Ung și Zemplin născerile abia întrec emigrările.

Camera advocațială din Sibiu a inclus în lista sa pe d-l avocat Dr. Alexandru Strévoiu cu sediul în Sebeșul-săsesc.

Serbarea dela Teatrul Național. Pentru sêra de 24 Octomvrie st. v. — scrie „Timpul“ — publicul nostru și cu deosebire elita societății bucurescene va fi chemată la o mare reprezentația, ce se va da la Teatrul Național în beneficiul „Sindicatului diariștilor“. Încă de pe acum s'au început a se lua măsuri pentru ca acea sêră să fie o adevărată sêrbătoare, ér publicul să rămăe cu una din cele mai frumoșe amintiri. Deja programul e schițat în linii generale: se va reprezenta „Avanul“, cea mai bună din comediele lui Molière și în care iubitul nostru artist Brezeanu va face o adevărată creațiune; artiștii cei mai mari ai Teatrului Național vor recita diferite monologuri; primadonele și tenorii dela Operă, a cărei stagiune se deschide dela 1 Noemvrie, vor cânta în sêra de 25 Octomvrie cele mai alese bucăți și ca o revelație în musica noastră, d-ne și d șore din societate, cari ascund în vocea lor adevărate comori, vor cânta arii naționale. Flôia de flori și diferite surprise pe cari le rezervă „Sindicatul diariștilor“, vor da acestei sêrbări — unică până ađi la noi — un farmec deosebit.

Culesul viilor și prețurile. Pretutîndeni în țără culesul viilor s'a sfîrșit. Resultatul ca cantitate n'a mulțumit pe producători. Înghețurile din primăvara și peronospora au stricat mult viilor. Ca calitate însă recolta pöte fi considerată pe deplin satisfăcătoare. De mult nu s'a produs must așa de bun ca anul curent. Acésta o și simt neguțătorii de vinuri, cari fac cum-părări din greu pretutindeni. Prețurile însă nu mulțumesc pe producători. — În comunele dela pâla mușilor apuseni: Șard, Ighiu, Bucerdea-vinôsă, Cricău ș. a. mustul a sustînut d-la 11—14 probe. Mustul stors din strunguri de specialitate a avut și

mai multe grade. Preturile sunt variate. Bine s'a plătit mustul din Șard: cu 14—16 fl. hectolitrul cel comun, 6r cel de specialitate cu 23—24 fl. Mari cantități de must s'au transportat ca de obicei în Munții-Apuseni, apoi în Ungaria și alte părți. Cumpărătorii sosesc și acum deși s'a vândut foarte mult. Ar fi bine, ca vândătorii să soie folosi ocazia și să nu-și dea ruda ostenelelor de un an pe prețuri bagele, când se soie, că anul acesta produsul lor va fi bine căutat.

Comune mari. Ministeriul de interne a conces următoarele comune mici din comitatul Târnavei mici: Bobohalma, Blăjel, Cetate de baltă și Ceuaș a se numi comune mari.

Iernă în Austria. În unele localități muntose din Austria, iernă e deja în plină vigoare. Astfel se soie din Neukirchen, țiarului „Neue Freie Presse”, că dela începutul săptămânii trecute totă localitatea muntosă de pe lângă Schneeberg, Semmering și Wechsel a îmbrăcat haina de iernă. Din St. Veit se soie aceluiași țiar, că trenul de dimineață din St. Poelten-Leobersdorf a sosit având pe acoperișurile vagonelor zăpadă în grosime de mai mulți toll. Intre Hainfeld și Caumberg a nins totă noaptea de Duminecă spre Lună cu multă violență. Zăpada e acolo în grosime de o jumătate metru, astfel că trenul cu mare greutate și a putut deschide drumul. Munții mai înalți sunt cu totul acoperiți de zăpadă.

Expoziția de vite în Mercurea. Dumineca viitoare în 4 Noemvrie n. se ține o expoziția de vite arangeată la Mercurea de Reuniunea rom. de agricultură din com. Sibielui.

Fabrică de ciment în Turda. Se proiectează înființarea unei fabrici de ciment în Turda. Inițiativa a luat-o o societate pe acțiuni, în fruntea căreia se află jidanul Gedeon Jzso, inginer în Budapesta. Capitalul fundamental al societății va fi de 250—300 mii corone.

Luptă pentru un — punct. Banca austro-ungară a enunțat, că ea escamptă numai cambiile, pe cari la indicarea cu K (corone) și după H (heller-bani) nu se află punct. Contra acestei dispoziții unele institute financiare au protestat, motivând cu aceea, că publicul este obișnuit cu îndată după-ce soie o literă, de multe-ori fără voia, pune după ea un punct. La acesta banca austro-ungară a răspuns, că ea stă pe lângă hotărârea luată mai înainte, deoarece în ordinațiunea ministerială despre banii noi nu se află nicăiri punct după K și H (corone și heller-bani).

O barbaria. Un sub-oficer, cu numele Gal dela regimentul de infanteria Nr. 51 staționat în Clușă, cu ocaziunea unor exerciții a lovit atât de tare pe un soldat din rezerva de întregire, încât i-a frânt fluierul piciorului. Nenoroicul a fost operat, 6r după o 6i a murit. Sub-oficerul a fost arestat.

Petrecere în Mercurea. Corpul învățătoresc dela școala română din Mercurea va da o petrecere cu joc Duminecă în 22 Oct. (4 Nov.) 1900 în sala hotelului „La trei arabi” în favorul școlii. Începutul la 7 ore seara. Intrarea de persoană 1 cor. 60 bani; de familia 3 cor.

Un tiner absolvent de studiile reale, în etate de 20 ani, care a continuat cât-va timp și studul la școala comercială, ne mai putând urma studiile, se oferă a fi primit în vre-o cancelaria, ori la vre-o economie, săi alta ocupațiune. Soie pe lângă limba română, limba germană pe deplin, și în limba maghiară e bine inițiat. — A se adresa la administrația țiarului nostru.

Stări deplorabile.

De curând s'a publicat într-o revistă igienică maghiară o descriere mișcătoare a stărilor triste materiale din comuna Kibed, comitatul Târnavei mici, locuită de aproape 3000 Săcui reformați. Ori-cine va citi acesta descriere, un sentiment de compătimire îl

va cuprinde vădând, ce stări ticăloase și rușinoase domnesc și a6i în nenoroicul Ardeal, pe care șovinistii dela presa maghiară 6ic, că trebuie să-l recucerescă din nou prin ridicarea clasei proprietarilor maghiari mijlocii, decât vor să-l mai aibă.

Este vorba, cum am 6is, de-o comună curat secuescă, ai cărei locuitorii se ocupă mare parte cu negoțul de pome, cu vândarea de ape minerale și cu lucrări de lem-nărie, din cari câștigă binișor, însă cu toate acestea din punct de vedere material ei stau pe marginea peirei. Din descrierea amintită reiese, că locuitorii comunei Kibed sunt în lipsa celor mai de căpetenia alimente pentru populațiunea dela țără: pâinea carnea și laptele, — și întreaga lor hrană constă din mămăligă. Pentru mămăliga se luptă ei și asudă anul întreg și se simt foarte fericiți, decât afară de ea mai pot să se îmbrace cât de cât și să-și plătescă dă-rile către stat, comunale și comitatense.

Este însă un alt rău, care nimicesce pe Săcuii din Kibed: rachiul. Nu-i casă din care rachiul să lipsescă și nu este copil în comună, care să nu fiă saturat cu această băutură otrăvicioasă. În urma acesta ei sunt atât de piperniciți și prăpădiți, încât nu pot să cerceteze școala, 6r când mai târziu ajung la sorți, comisiunile de asentare nu-i pot înrola. Mulți din ei sunt gângavi, ner-voși; facultatea de cogitare nu li este dezvoltată, sunt pururea moroși și indispuși și par tot atâți bătrâni. Sentimentul demoralitate le este cu totul timpit, nepăsarea și cinismul lor e de admirat.

6tă așa-d6r o înfiorătoare oglindă a degenerării trupesii, a decadentei spirituale și a ruinei morale, care nu se găsesce numai în comuna amintită, ei în foarte multe părți ale Ardealului, numai puțin ca în ale Ungariei propriu 6ise.

Cu stările aceste s'a ocupat și „Pesti Napló” dela 20 Octomvrie într'un articol intitulat „Pentru mămăliga” și pe care îl încheia astfel: „Să nu ne mirăm, că aceia, a căror viață întreagă este o luptă continuă pentru mămăligă, emigrăză atunci când pământul patriei nu-i mai poate proveji nici ou mămăligă”.

Foia maghiară amintită s'a mulțumit a constata simplu faptele și adevărul, 6er nu și-a dat silința a cerceta după cauzele acestor stări deplorabile. S'a aflat însă alt țiar maghiar, care luând notiță despre cele ce s'au scris în „Pesti Napló” pe baza descrierii, ce am făcut-o mai sus, atinge câte-va din ranele și b6la corosivă, cari 6i de 6i pregătesc o sorțe tot mai tristă țărănimii din Ardeal fără deosebire de confesiune și naționalitate. Acesta foie este „Alkotmany”.

Într'un articol intitulat „Mămăliga” organul partidei populare maghiare arată, de ce Săcuiul, Maghiarul și Românul din Ardeal trebuie să mănânce mămăligă. Înainte de toate face constatarea, că Ungaria și maghiarismul au un singur dușman — jidanul, care pune mâna pe tot ce poate pune, fără a ține seamă, că priu acesta păgubesc pe alții. Aduce ca exemplu o comună din Ardeal, în care primarul este jidan, cassarul comunal jidan, ba chiar și „b6c-tărul” e jidan. Primarul apoi are ca rudeni pe un întreprinzător, acesta este cumnatul arendașului de regale, 6er arendașul e cumnat cu un mare comerciant de bere și spirit. Toți sunt așa-d6r în raporturi de înrudire și toți se ajută unul pe altul în socot6la bietului popor.

Și fiind-că ei adună banii dela Săcuii, ca și dela Român, ce le mai rămâne acestora decât mămăliga? — se îndr6bă cu drept cuvânt „Alkotmany”, care continuând 6ice: „Așa merge în întreg Ardealul. Aici a încetat deja autoritatea fișpanului, vice-fișpanului, solgăbir6ului, preotului; o singură autoritate există: stimabilul d n Moritz!”

Foia ungarăscă își încheie articolul său cu nimerita observare: „Străbunii noștri au venit peste Muncașii în patria acesta; tot peste Muncașii au venit și Jidanii, 6er numai pentru-6a peste Muncașii se îng6nescă pe Maghiari. A sunat deja: „fiis Polonici”, — de n'ar suna și „fiis Hungarici”.

Cronica agricolă.

Culesul viilor în România.

Culesul viei la noi — soie „Gazeta Săteanului” — e în toiul său la podgorii ca și la câmp. Vorbim, negreșit, de podgoriile, unde floxera și mana n'au distrus cu totul vița și pe unde n'a fost cules de struguri, ci de... prune, cari în acest an s'au făcut, în multe părți, cu prisosință. Vorbim de viile nou6 dela câmp, unde am regăsit veselie, chiotele, de altă dată din podgoriile a6i triste, tăcute, s6răcite, unde lipsa de capital, nepăsarea, sunt pricină, că nu s'au reconstituit cu viță americană.

Culesul viilor, de6i, pe unde vechia viță e în viță său cea nouă e în plină producere, e m6nos și s'a făcut cam timpuriu în acest an. Vinul nu credem să iasă așa bun. Prețul nu e de seamă și nu pentru-că ar fi prisos de producțiune, pe cât pentru-că e... erisă.

D6r cultivatorii de vie pot a-se consola, de6re ce „vândarea rea de vin” e în sudul Franciei în așa grad, că pe 6iua de 28 Octomvrie st. n. s'a pregătit la Montpellier o imponentă manifestație, dela care nu vor lipsi nici senatorii, nici deputații, nici consilierii județeni, nici primarii din toate regiunile viticole ale Franciei. Cu toți amenință cu greva de6ă statul nu va veni în ajutorul lor. De sigar, că vor isbuti în parte a aduce îmbunătățiri crizei viticole din Franca, căci precedente sunt atâtea de multe din centrurile mari agricole ale acelei țări, unde grupul parlamentar agricol a soit, grație solidarității dintre deputații agricultori, tot-deuna să-și impue dorințele tuturor guvernelor. Agrarii în Franca, ca și aiurea, sunt foarte bine organizați.

Pilda ce au dat-o ei a servit în atâtea chiar vecinilor noștri agrari din Ungaria, încât pe lângă altele, ei vor face totul ca în viitorile parlamente să între cât de mulți agricultori, și nu vor mai vota decât pe cei ce fac plugăria.

L6fa lucrătorilor agricoli.

În țără la noi — 6ice „Gaz. Săt.” — când e belșug de recoltă nu numai unii din marii agricultori, 6er chiar fruntași săteni din regiuni de câmp ale Munteniei, ajung a plăti, în piețele orașelor, munca lucrătorilor foarte scump. Asemenea lucru de vre-o doi ani nu s'a prea văcut, spre marea părere de rău a muntenilor, cari câștigau cu munca cu 6iua la câmp, înainte, bune sume.

În Moldova și acum se aduc muncitorii din Galiția și Bucovina, ba chiar din Serbia și Bulgaria. Sperăm, însă, că acest obicei rău, câtă vreme atâția munteni și podgoreni din țără n'au de lucru, va dispăre chiar în anii de mari recolte.

Acum, că lucrările la câmp s'au sfirșit, prețul 6ilei de lucru a scăzut foarte mult pretutindeni. De altfel, salarul lucrătorului agricol e cam următorul: în Franca, unde lucrătorul bărbat se plătesce vara cu 1 leu 80, în Statele-Unite 4 lei 5 bani, în Dansemarca 1 leu 65, în Belgia 1 leu 15, în Rusia 35 bani la 1 leu, în Ungaria 1 leu 80 în timpul secerii.

Și cum atâția muncitori n'au de lucru d'acum până înghiață, în atâtea sate din România și provisiile lor de iarnă sunt d'acuma aproape sleite, ar face faptă umanitară și bună afacere chiar, cei mai cu mijl6ce a da de lucru la atâtea lume.

În o moșă se găsece totdeuna de lucru chiar după stringerea și curățirea recoltelor, precum: șanțuri și gropi pentru plantat, stringerea și răspândirea gonoiului pe câmp etc. Cunoscă câți-va fruntași și de inimă proprietari, cari au adus, decât nu belșugul, 6er 6re-care îndestulare, nevoiașilor de prin sate, dându-le cu bucată a face șanțuri pe hotăr6ile moșilor pentru a-le planta, său gropi pentru miel păduri, adăp6te și livezi de arbori, costându-i pe jumătate mai ieftin ca în anii când nu era erisă.

ULTIME SCURT.

București, 29 Oct. În unele comune din județul Râmnicul-Sărat s'au iscat

mari neor6ndueli în urma aplicării noiei legi a impositului pe țuică. În comuna Buda, cu ocazia măsurării borhotului de prune, ce avea a-se face, de controlorul fiscal conform noiei legi, locuitorii s'au resculat, au insultat autoritățile și au rupt cotul de măsurat. Controlorul anunțând autoritățile, prefectul județului a soit Sâmbătă după am6i în Buda și a soit și o companie de infanteria. Sătenii din Buda întâriți cu mulți săteni de prin satele dimprejur încunjuraseră localul primăriei. Sosind trupa, ei au năvălit asupra ei și au atacat-o cu pietri și ciomege. Căpitănelul lovit de un ciomag a căzut jos cu capul spart. Trupele atunci, lipsite de comandant, au tras o salvă. Trei săteni au căzut morți și șepțe au fost răniți.

În urma acesta sătenii s'au îm-prășiat. Lucrările de cotire au fost suspendate și o anchetă a fost imediat începută.

Se constată, că și în comuna Pleșcoiu din județul Buz6u, apoi în comuna Teșila din Prahova și în comunele Spineni și Isvorul din județul Olt, sătenii s'au opus asemenea la lucrările controlorului fiscal. Autoritățile au luat pretutindeni m6sură pentru păstrarea ordinii.

În urma celor petrecute ministeriul de r6șboi6 a dat ordine tuturor comandantilor de trupe ca, în cas de neor6ndueli, trupele să nu facă us de arme, adecă să nu tragă focuri.

DIVIDENDII.

Lupta ariciului cu vipera.

De multe-ori au privit cercetătorii la lupta dintre viperă și arici6. Nu este animal, care să guteze să se ia la luptă cu venin6sa viperă, 6er ariciul se ia. Când se întâlnesc față în față stau și se uită cu gând r6iu unul la altul. Viperă s'ar arunca, 6er ariciul stă gata a-se face ghem în fiecare clipă de primejdiă, și soind gândul viperei, nu-și ia ochii din ochii ei nici o clipă. Dela o vreme viperă se ur6soe de stat așa față în față cu spinosul ei dușman, și pornesc să se ducă. Atunci ariciul soind, că i-a soit timpul potrivit, se aruncă repede asupra ei la c6dă și apucând-o cu dinții de c6dă se stringe ghem, și o ține bine, 6er nu o stringe cu dinții tare ca nu cumva să-i rupă c6dă și să o scape. Viperă prinsă în cursă, se sbate de durere, se aruncă asupra ghemului de ace, se trănțeșce și mereu se impunge și de trupul lui, ca să-l mușce și invenineze potopindu-l îndată, nu se poate apropia, până în urmă multele rane o sfirșesc, și m6re. Când ea nu mai mișcă deloc, ariciul se desface și o mănă cu plăcere, începând-o dela c6dă, 6er capul, în care soie că se află veninul, îl lapădă. Căci la atâtea sciință se vede că n'au ajuns ariciii, că veninul șerpelui stric6 venind în rană vie, 6er ajungând în stomac nu face nici o stric6oziune. De-ar soi-o, ar mănca de bună-seamă și capul viperelor fără frică.

Literatură.

Noțiuni de Economia Vitelor, prețioasă scriere economică a d lui I. St. Furtuna, edițiunea a treia cu 137 ilustrațiuni și 224 pag. Opul acesta nu se ocupă numai cu vit6le, ci cu tot ce priveșce o bună gospodărie, începând dela boi, cai, oi, capre, porci, măgari, și așa pe rând până la cel din urmă puic de găină, găsoă, curc6, rața, ba merge chiar până la ouă arătând și acesta cum se păstr6ză, cari sunt mai bune etc. Acest op economic scris cu multă cunoscință de cauză și foarte bogat în cuprins, a fost premiat de Societatea centrală de agricultură din România și e aprobat de ministerul român al cultelor și instrucțiunii publice pentru școale și pentru bibliotecile populare. Se poate procura și dela Tipografia „A. Mureșianu” cu 2 cor. (plus 10 bani porto.)

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregor W. Müller.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

Scrieri economice.

Pentru economii de vite este de neprețuit folos marele și valorosul op **Zootecnia** sau **cultura generală și specială a vitelor**, de **Dr. George Maior**, profesor de agricultură la școala superioară din București. „*Zootecnia*“ este partea a treia din „*Manual de agricultură*“ al d-lui Maior, care a fost atât de călduros apreciat din partea întregii prese române și premiat și din partea Academiei Române; ea cuprinde **779 pag. format mare 4°**, cu 225 figuri și costă 8 cor. (cu posta recom. 8 cor. 50 b.)

PARTEA I. a Manualului: Agrolgia sau „**Agricultura generală**“ **524 pag.** Prețul à 5 cor., (cu posta rec. 5 cor. 50 b.)

PARTEA II. „Fitotehnia” sau „**cultura specială a plantelor**“ cu **611 pag.** și 202 figuri. Pr. 8 cor., (cu posta rec. 8 cor. 50 b.)

„**Cartea Plugarilor**“ sau povestiri economice despre grădinarit, economia câmpului, creșterea vitelor etc. scrisă de **Ioan Georgescu**. Form. 8° 90 pag. costă 25 cr. (+ 3 cr. porto).

„**Stupăritul**“, întocmit cu deosebire pentru popor, pentru începători și pentru toți iubitorii de acest ram al economiei, de **Const. Dimian**, preot în Brețou. O carte de 154 pag. format mare 8°. Prețul 80 cr. (cu posta 85 cr.)

Cartea stuparilor săteni de **Romul Simu**. Cu mai multe ilustrațiuni în text. Editura Reuniunii române de agricultură din comit. Sibiului. Prețul francat 40 cr.

Grădina de legume, de **Ioan I. Negruțiu**, profesor în Blășu. Pentru poporul nostru, scrierea d-lui prof. Negruțiu, e de cel mai mare folos practic și, pe cât soim, în literatura noastră de dincăce e singura scriere mai bună în această materie. Costă 25 cr. (plus 3 cr. porto).

Vinuri din pome, de **Gr. Halip** prof. Este o carte de 96 pagini, în care se dau explicații și învățături amănunțite asupra modului, cum este a-se face tot felul de vin și must din felurite pome; cum este a-se manipula vinul pentru a avé gust bun etc. Prețul 20, (cu poșta 23 cr.)

Insoțirile de credit împreunate cu insoțiri de consum, de vânzare, de vieri, de lăptari etc. Indreptare practică pentru înființarea și conducerea de astfel de insoțiri, de **F. W. Raiffeinssen**. **Edițiunea a V-a**. Trad. de **Dr. A. Brode**. Editura Reuniunii rom. de agricultură d'n comit. Sibiului. Conține 227 pag. costă 80 cr. (+ porto 10).

Cărți cu prețuri reduse.

Atragem atențiunea cetitorilor asupra cărților de mai jos, cari se vënd cu prețuri reduse, ba chiar numai pe jumătate, de cum s'au vëndut până acum.

1) **Lascar Vorescu, O icônă a Moldovei din 1851** de **Wilhelm de Kotzebue**. E cunoscută această scriere ca o lucrare istorică de mare valoare în literatura noastră. Conține 268 pag. cu tipar curat și hârtie de lux. Prețul în loc de 4 cor., cum s'a vëndut până acum, este adt numai 2 cor. (+ 30 baii porto.)

2) **Poesii de Veronica Micle**, regretata noastră poetă. Conține 144 pag. In loc de 3 cor., se vinde numai cu 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto).

3) **Poesii complete** de **Carol Scrob**, Numele acestui autor este de asemenea bine cunoscut literaților noștri și poesiile lui ocupă un loc frumos în literatura română. Prețul s'a redus dela 4 la 2 cor. (+ 20 b. porto).

4) **Instrucțiunea gimnasticeii** în școlile de băeți și de fete. Cu 57 figuri în text, de **D. Ionescu**, profesor de gimnastică la liceul Lazăr și la școala normală de institutori din București. Preț. în loc de 3 cor. e 1 cor. 50 b. (+ 10 b. porto) De lipsă e mai cu sémă pentru învățători.

5) **Originea monedelor** (a banilor) de **M. C. Suțu**, o interesantă conferență ținută la Ateneul Român din București. In loc de 1 leu se vinde cu 50 bani.

6) **Poesii** de **F. M. Stoienescu**. Este o carte mare de 252 pag. cu exterior plăcut și bine îngrijit. Autorul e de asemenea cunoscut în literatura română și versurile sale frumoșe nu au lipsă de lauda, căci se laudă de sine. In loc de 4 cor. se vinde cu 2 cor. (+ 10 b. porto.)

7) **Vrei să te iubescă bărbatul?** Broșura cu acest titlu conține povește practice serioșe și forte potrivite pentru familiile bune. Prețul dela 1 cor s'a redus la 50 b. (+ 5 b. porto).

Cursul la bursa din Viena.

Din 29 Octomvre n. 1900.

Renta ung. de aur 4%	114.50
Renta de corone ung. 4%	90.05
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	119.60
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4 1/2%	98.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.75
Bonuri rurale ungare 4%	91.20
Bonuri rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	163.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.50
Renta de argint austr.	97.10
Renta de hârtie austr.	96.95
Renta de aur austr.	114.40
Losuri din 1860.	131.75
Acții de-ale Băncei austro-ungară	16.92
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	652.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	651.50
Napoleonidori.	19.20
Mărci imperiale germane	117.67 1/2
London vista.	240.65
Paris vista	95.90
Rente de corone austr. 4%	98.—
Note italiene	90.55

Cursul pieței Brașov.

Din 30 Octomvre n. 1900.

Bannota rom. Cump.	18.88	Vënd.	18.97
Argint român. Cump.	18.60	Vënd.	18.70
Napoleonidori. Cump.	19.16	Vënd.	19.20
Galbeni Cump.	11.30	Vënd.	11.40
Ruble Rusescei Cump.	127.—	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	58.50	Vënd.	—
Lire turcescei Cump.	10.60	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Plecarea și sosirea trenurilor de stat reg. ung. în Brașov.

Valabil din 1 Octomvre st. n. 1900.

Plecarea trenurilor din Brașov

Dela Brașov la Budapesta:

- I. Trenul mixt la ora 5-8 min. dimîn.
- II. Tr. accel. (peste Clușiu) la ó. 2-45 m. p. m.
- III. Trenul de pers. la ora 7-48 min. séra.

Dela Brașov la București:

- I. Trenul de persoane la ora 3-55 m. dim.
- II. Trenul mixt la órele 11 a. m.
- III. Trenul accel. la ora 2-19 min. p. m. (ce vine pe la Clușiu).

Dela Brașov la Kezd. Oșorheiu:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim. (are legătură cu Tușnad, Ciuc-Szereda, la ora 3-20 min. nóptea.
- II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3-15 m. p. m. (are legătură cu linia Tușnad-Cluc-Szereda).

Dela Brașov la Zêrnesci (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 9-2 min. a. m.
- II. Trenul mixt la ora 5-26 min. p. m.

Dela Brașov la Ciuc-Gyimes:

- I. Trenul de pers. la ora 5-19 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 8-50 min. a. m.
- III. Trenul de pers. la ora 3-15 min. p. m.

Sosirea trenurilor în Brașov:

Dela Budapesta la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8 dim.
- II. Tr. accel. peste Clușiu la ó. 2-9 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 10-25 min. séra.

Dela București la Brașov:

- I. Trenul accel. la ora 2-18 min. p. m.
- II. Trenul pers., la ora 9-27 min. p. m.
- III. Trenul mixt, la ora 5.— min. dim. (care circulă numai Vinerea dela Predeal).

Dela Kezd. Oșorheiu la Brașov:

- I. Trenul de persoane la ora 8-25 m. dim. (are legătură cu St.-Georgiu, Ciuc-Szereda și Ciuc-Gyimes).
- II. Trenul de pers. la ora 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt, la ora 6-48 m. séra (are legătură cu Ciuc-Szereda).

Dela Zêrnesci la Brașov (gar. Bartolomeiu).

- I. Trenul mixt la ora 7-2 min. dim.
- II. Trenul mixt la ora 1-12 min. p. m.

Dela Ciuc-Gyimes la Brașov:

- I. Trenul de pers. la ora 8-25 m. dim.
- III. Trenul de pers. la ora 1-51 m. p. m.
- III. Trenul mixt la ora 6-48 min. séra

VINURI CURATE

naturale din Ardeal

din locuri ridicate.

de calitate escelentă din

pivnițele

Harth, May & Co

se capetă la

Carl Irk, Carl Hart, Heinrich Zintz

Brașov.

De închiriat cu luna o cameră mobilată

in strada Prundului nr. 37.

Abonamente

la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp

indelungat séu lunare.

„MERCUR“

Casă de bancă și de schimb, societate pe acții
în Budapesta,
numai IV, Váci-uteza 37
(casa proprie).

La prima tragere a
VII. LOTERIE de clasă r. ung.
în 15 și 16 Novembre
recomandăm având succes
numerele mai mari
între **70,000 și 99,000** care le avem
la dispoziție spre alegere.

LOSURI:

întregi	12 corone	un pătrar	3 — corone
jumătăți	6 „	o optimă	1.50 „

Aviso! Losurile renoite și suma câștigurilor se trimite franco. —
Comande cu rambursă costă porto dublu, de aceea se se
1137 evite — Comande se se facă cu mandat postal.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provêdut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

<p>IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR, ARGINT ȘI COLORI.</p> <p>CĂRȚI DE SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE</p> <p>STATUTE.</p> <p>FOI PERIODICE.</p> <p>BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.</p> <p>PROGRAME ELEGANTE.</p> <p>BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNȚĂ DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.</p> <p>ANUNȚURİ.</p>	<p>REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.</p> <p>BILANȚURİ.</p> <p><i>Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori, Couverte, in tola măzimeca.</i></p> <p>TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE, de HOTELURİ și RESTAURANTE.</p> <p>PREȚURİ-CURENTE și DIVERSE BILETE DE INMORMENTARI.</p>
--	--

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.